

Total Pages – 3

M.A. RNLKWC-/SANS/SAN-403(A)/22

2022

SANSKRIT

M.A. Fourth Semester End Examination - 2022

Paper - SAN-403(A)

Full Marks : 40

Time : 2 hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.
Candidates are required to give their answers in their own
words as far as practicable.*

Illustrate the answers wherever necessary.

[सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या य समाधेयाः]

A. यथाकामं प्रश्नचतुष्टयं समाधत्त। 2×4=8

1. सिद्धार्थः कुत्र वसति स्म? तस्य मातुः नाम किमासीत्।
2. अश्वघोषः कस्य सभाकविः आसीत्? बुद्धचरितस्य तृतीयसर्गस्य नाम किम्?

(Turn Over)

(2)

3. बुद्धचरितस्य अङ्गीरसः कः आसीत्? अश्वघोषः कस्मिन् मार्गे विश्वासी आसीत्?
4. 'हर्षचरितम्' कीदृशं काव्यम्? अग्निपुराणानुसारेण गद्यकाव्यस्य भेदं लिखत।
5. बाणभट्टस्य वंशक्रमं लिखत। हर्षवर्द्धनस्य पितरौ कौ आस्ताम्?
6. "कृकवाकः" शब्दस्य कोऽर्थः? हर्षचरितस्य टीकाकारस्य नाम किम्?

B. यथानिर्देशं समाधत्त।

4×2=8

क) यथेच्छं द्वौ उत्तरत।

- (i) मातापितृसहस्राणि पुत्रदारशतानि च।
युगे युगे व्यतीतानि कस्य ते कस्य वा भवान्॥
- (ii) विहग! कुरु दृढं मनः स्वयं त्यज शुचमास्व विवेकवर्त्मनि।
सह कमलसरोजिनीश्रिया श्रयति सुमेरुशिरो विरोचनः॥
- (iii) पातयति महापुरुषान् सममेव बहूनादरेणैव।
परिवर्तमान एकः कालः शैलानिवानन्तः॥

(3)

ख) यथेच्छं द्वौ उत्तरत।

4×2=8

- (i) अथो नरेन्द्रः सुतमागताश्रुः शिरस्युपाघ्राय चिरं निरीक्ष्य।
गच्छेति चाज्ञापयति स्म वाचा स्नेहात्त चैनं मनसा मुमोच॥
- (ii) निवर्तयामास च राजमार्गे संपातमार्तस्य पृथग्जनस्य।
माभूत् कुमारः सुकुमारचित्तः संविग्नेचेता इति मन्यमानः॥
- (iii) प्रत्यङ्गहीनान् विकलेन्द्रियांश्च जीर्णातुरादीन् कृपणांश्च दिक्षु।
ततः समुत्सार्य परेण साम्ना शोभां परां राजपथस्य चक्रुः।

C. यथानिर्देशम् उत्तरत

8×2=16

- a) 'हर्षचरितम्' इति गद्यकाव्यस्य पञ्चमोच्छ्वासस्य विषयवस्तु आलोचयत।
अथवा
धवलगृहस्य वर्णनामालोचयत।
- b) बुद्धचरितस्य तृतीयसर्गगतानां पुराङ्गानां वर्णनां कुरु।
अथवा
बुद्धचरितस्य तृतीयसर्गस्य विषयवस्तु समासेनालोच्यताम्।